

Handläggare
Frida Petersson
Telefon: 08-50824550

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2026-03-26

Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2026 – 2035, Region västra söderort

Underlag till den stadsövergripande boendeplaneringen

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner underlaget till den stadsövergripande boendeplanen från region västra söderort. Underlaget har skickats till Socialförvaltningen genom ett kontorsutlåtande den 12 februari och nämndens protokollsutdrag lämnas till Socialförvaltningen senast den 17 april.

Sammanfattning

Socialförvaltningen samordnar arbetet med boendeplanen för bostäder med särskild service och stödboende för målgrupper inom området för funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Syfte och mål med den stadsövergripande boendeplanen är att bättre planera och möta brukarnas behov av bostäder med särskild service samt minska antalet icke verkställda beslut och placeringar utanför valfrihetssystemet. Underlagen till den stadsövergripande boendeplanen lämnas av de fyra regionerna västerort, innerstaden, östra söderort och västra söderort. Skärholmens och Hägersten-Älvsjös stadsdelsområden utgör region västra söderort.

Region västra söderort prognostiserar ett ökat behov under prognosperioden. Uppskattning om behov av bostad med särskild service ligger fortsatt högt. Antal individuella avtal utanför LOV (lagen om valfrihetssystem) har ökat något sedan föregående år, vilket tillsammans med Swecos prognos tyder på att fler platser behövs.

Bakgrund

I budget framgår att Socialförvaltningen ska samordna arbetet med boendeplanen för bostäder för personer med funktionsnedsättning och bearbeta stadsdelsnämndernas/regionernas förslag samt föreslå beslut om åtgärder utifrån en sammanvägd övergripande bedömning av behov och framtida trender. Den stadsövergripande boendeplanen hjälper Stockholms stad att bättre planera och möta brukarnas behov

av bostäder med särskild service. Den möjliggör variation i utbudet, planering av profilbostäder och en jämn geografisk fördelning. Målet är att tillgodose behoven av denna boendeform samt minska antalet ej verkställda beslut och placeringar utanför valfrihetssystemet.

Underlagen till den stadsövergripande boendepplanen lämnas av de fyra regionerna västerort, innerstaden, östra söderort och västra söderort till Socialförvaltningen. Skärholmens och Hägersten-Älvsjös stadsdelsområden utgör region västra söderort. I regionens boendepplan sammanställs och beskrivs de befintliga verksamheterna för bostad med särskild service enligt LSS eller SoL samt stödboende i regionen. I boendepplanen redovisas även det uppskattade framtida behovet av boende och antal placeringar utanför LOV för både vuxna och barn.

Boendepplan 2025–2035

Socialnämnden antog den 20 maj 2025 Boendepplan 2025–2035, dnr. SOF 2025/312. Av ärendet framgår bland annat: Det totala underskott i nybyggnation av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende som har funnits under lång tid bedöms kvarstå under de kommande åren till följd av långa byggprocesser och ett osäkert prognosläge.

Förbättringsåtgärder som sammantaget skulle kunna öka platstillgången i bostad med särskild service är att verka för att utbyggnaden av bostäder med särskild service och stödboende fortsätter, genomföra en översyn av avtalsform för insatsen bostad med särskild service samt att inrätta profilboende inom bostad med särskild service.

Ärendet

Region västra söderort redovisar i bilaga 1 att uppskattning om behov av bostad med särskild service fortsatt ligger högt för region västra söderort. Vidare redovisas att antal individuella avtal utanför LOV har ökat något sedan föregående år. Utifrån ovanstående samt Swecos prognos kan det antas att det finns behov av fler platser inom bostad med särskild service. Det föreligger en skillnad mellan det befintliga behovet av bostad med särskild service och den faktiska tillgången på platser. Detta leder till långa väntetider för att få ett boende. Behovet tillgodoses i dagsläget genom köp av platser hos privata utförare. I vissa fall som en tillfällig lösning i väntan på ledig plats på lämpligt boende inom ramen för LOV, i andra fall som en lösning på längre sikt då behovet inte kan tillgodoses inom LOV.

Det är svårt att följa upp att en köpt insats lever upp till de högt satta kvalitetskrav som behövs för att tillförsäkra individen goda levnadsvillkor. Många leverantörer är medvetna om sin exklusivitet och medverkar på detta sätt till höga priser som är långt över den ersättning som stadsdelen får för individen.

Barn

Bristen på barnboenden i staden medför att stadsdelarna är beroende av privata aktörer vilket gör det svårt att erhålla boenden för barnen till skäliga priser. Det gäller både för barnboende och för boende med integrerad skolgång. Staden behöver verka för att fler behov kan tillgodoses inom LOV. Vidare skulle det ur ett barnperspektiv gynna barnen att kunna bo kvar i närheten av föräldrahemmet och bibehålla skola och sysselsättning. Planeringsområdet ser även att det är fler barn och unga som har omfattande behov och som i framtiden kommer att behöva ytkrävande boenden.

Vuxna

Planeringsområdet har identifierat ett behov av fler bostäder för personkrets 2. För målgruppen behöver verksamheterna så gott som alltid köpa platser externt.

Verksamheterna ser en utmaning i att bemöta enskilda individer med komplexa behov utifrån svårigheten att tillgodose lämplig boendemiljö samt rätt kompetens hos medarbetare. Verksamheterna har även uppmärksammat problematik kring kriminalitet hos personer som bor i bostad med särskild service samt deras anhöriga, ett område där kompetens och resurser behöver stärkas för att möta upp problematiken.

Ytterligare behov som uppmärksammas av såväl brukarorganisationerna som verksamheterna är att det behövs fler friliggande boenden, både för fler målgrupper och för att kunna erbjuda personer med särskilda behov ett lämpligt boende. Behov finns även av boenden som är lokaliserade mer avsides från andra verksamheter och kollektivtrafik.

Vidare ser verksamheterna att den grupp som bott länge och åldrats, har ett större behov av sjukvårdande insatser i bostaden vilket i sin tur kan kräva större lägenheter.

Socialpsykiatri

När det gäller boende för yngre personer inom socialpsykiatri möter varken Region Stockholm eller stadens andra planeringsområden upp behovet. Det finns därför ett stort behov av att bygga fler lämpliga boendeformer i staden för personer inom socialpsykiatri, framförallt för yngre personer. Vidare ser planeringsområdet att det

är önskvärt att samverkan utvecklas mellan staden och Region Stockholm gällande målgruppen.

Det finns stora behov att se över boenden för personer med samsjuklighet, de som har en funktionsnedsättning, en psykiatrisk problematik samt ett skadligt bruk eller beroende, där bristen är stor i att tillgodose behoven hos den enskilde. I dagsläget placeras många av dem på HVB (hem för vård och boende) som inte riktigt möter upp behoven. För målgruppen behövs fler boendalternativ för att tillgodose behoven både på kortare och längre sikt.

Beställarenheterna har även identifierat ett inflöde av personer med långvarig psykisk ohälsa som inte tar sig in på den ordinarie bostadsmarknaden. Dessa personer uppfyller heller inte kriterierna för att ha rätt till ett boende inom socialpsykiatri, men är ofta återkommande och har ett stödbehov som behöver tillgodoses.

Effektiv omställning

Planeringsområdet ser ett behov av förenklade processer avseende tillkomsten av nya bostäder. En viktig del i detta är ett tätt samarbete mellan socialförvaltningen och berörd stadsdelsförvaltning i ett tidigt skede för att effektivt kunna ställa om bostäder utifrån behov. Det kan exempelvis handla om att snabbt ombilda tomma lokaler till boenden. Detta skulle sammantaget skapa en mer effektiv och träffsäker omställning av bostäder utifrån behoven.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stöd och service.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utifrån de underlag som sammanställts och inhämtats är den samlade bedömningen att boendeplatserna inom detta område behöver öka för att tillgodose behovet för personer inom området funktionsnedsättning och socialpsykiatri inom region västra söderort.

Synpunkter från rådet för funktionshinderfrågor

Rådet har den 4 februari 2026 fått möjlighet att lämna synpunkter gällande boendeplanen LSS och SoL 2026–2035. Rådet instämmer med förvaltningens synpunkter. Rådet lyfter även att det är viktigt att boendeplaneringen ses som en helhet där även personalförsörjningen är inkluderad vid planeringen av nya bostäder samt att inriktning på nya bostäder bör prioriteras utefter faktiskt behov.

Jämställdhetsanalys

Bostäder som planeras under de närmaste åren utformas för personer i behov av denna typ av insats oavsett kön. Varje enskilds ansökan om insats utreds och bedöms baserat på individuella behov oavsett kön. Förvaltningen arbetar för att identifiera könsskillnader samt säkerställa likställiga bedömningar och beslut.

Barnkonsekvensanalys

Region västra söderort prognostiserar ett ökat behov av boenden under hela prognosperioden vilket med befintligt och planerat bestånd inte kommer att kunna tillgodoses inom staden. Det bedöms ha en stor påverkan på barn då behovet av bostad med särskild service enligt analys inte kan tillgodoses idag. Region västra söderort ser att det är fler barn och unga som har omfattande behov och som i framtiden kommer att behöva ytkrävande boenden.

Region västra söderort har även identifierat att bristen på barnboenden i staden medför att stadsdelarna är beroende av privata aktörer. Ur ett barnperspektiv skulle det gynna barnen att kunna bo kvar i närheten av föräldrahemmet och bibehålla skola och sysselsättning om det fanns barnboenden i staden som täckte behovet.

Förslaget att öka boendeplatser inom det geografiska området berör barn direkt och indirekt, genom att deras eget behov av bostad inte kan tillgodoses idag men även att barn kan bo tillsammans med någon av de vuxna målgrupperna vars behov av bostad enligt analys inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt idag. Förslaget att öka antalet boendeplatser i närområdet skulle vara i enlighet med barns bästa eftersom det på sikt skulle tillgodose behovet för personer inklusive barn inom området funktionsnedsättning inom region västra söderort.

Magnus Borgsten
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Andreas Thorstensson
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilaga

1. Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2026–2035, Region Västra söderort.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magnus Borgsten, Stadsdelsdirektör	2026-03-02
Andreas Thorstensson, Ansvarig	2026-03-02